

סימן ס"ז

שאלה: אודות אמירת בריך שמיא שאומרים בשעת הוצאת הס"ת כדאי בזוה"ק פ' ויקהל. מתי אומרים, אם כשעדיין הס"ת מונח בארון אחר פתיחת הארון, או אחר שהוציאו הס"ת מהארון.

תשובה: (א) ראיתי בס' שערי אפרים הל' קרה"ת (שער י' ס"א) שכ' וז"ל בעת שפותחין הארון להוציא הס"ת אומרים ויהי בנסוע וכו' ובעת הוצאת הס"ת חוץ לארון מתחילין הקהל לומר בריך שמיא. ועי' במקור חיים (סי' קל"ה) דמשמע ג"כ כן. ועי' ג"כ באגרות משה או"ח (ח"ד סי' ע' סק"ט) שנשאל ע"ז והציא השער אפרים הנ"ל, דינן לומר בשעה שמוציא הס"ת מהארון הק', עיי"ש.

ועי' ג"כ בספרו מטה אפרים (בסי' תרי"ט, מ"ח) לאחר שהוציאו הס"ת יאמר בריך שמיא. [והנה עיי"ש דמשמע דאומר בריך שמיא קודם הי"ג מדות ושאר תחנונים. ברם מנהגינו צעלול לומר הי"ג מדות ושאר תחנונים ואח"כ בריך שמיא ואח"כ מוציין הס"ת מהארון הקודש ונהרא נהרא פשטא] ועי' ג"כ בשו"ת רצ פעלים (ח"ג צסוד ישרים סי' ח') בד"ה גס, שכ' דנראה דזמן תפלה זו של בריך שמיא הוא אחר שיוציא הס"ת מן ההיכל עיי"ש טעם עפ"י הסוד. ועי' פרמ"ג (סי' קמ"א ס"ק ג' במש"צ"ז).

אכן ראיתי דהרבה נוהגין לומר בריך שמיא כשעדיין הס"ת מונח בארון הקודש וכן המנהג צעלול, ועי' ג"כ בס' כף החיים להגרח"פ (צסו"ס כ"ח) דמשמע דאומרו קודם שמוציא הס"ת ועי' ג"כ בס' דרכי חיים ושל' שהציא דמנהגו הי' לגמור כל הבריך שמיא קודם שהוציאו הס"ת.

[עי' בס' מקור חיים להח"י (בסימן קל"ה) שחמה על הנוסח צריך שמיא דאומרים ולא על צד אלהין והרי איתא צירושלמי ספ"ו דשצת דכשאמר נבוכדנצר דמי לבר אלהין צא מלאך וספרו על פיו וא"ל רשע תקין מילך וכי צר איתא ליה עיי"ש, מה שהציא מהיפ"מ. ונראה דל"ק, דיל"פ ולא על צד אלהין דבר אינו מלשון בן אלא מלשון חוץ, ופירושו דאינו צוטח על איש ולא על מי שהוא חוץ מהשי"ת

דהבן יש לו הנאה צמה שמקיים כיבוד או"ח מהני מחילתו כמו שכתב הט"ז (צסוף סי' קכ"ח).

והנה עיי"ש

ורא' ממס' קידושין (ל"א, ז) דר' ערפון היה מצוה את עצמו כדי לכבד אמו ועיי"ש בתוס' ד"ה ר"ט. ואע"ג דר"ט הי' כהן מ"מ ציזה א"ע לכבוד אמו וע"כ דמהני מחילתו כשיש לו הנאה מהשימוש ובפרט אם נאמר דהא דאסור להשתמש בכהן הוא רק דרבנן וקרא דוקדשתו הוא אסמכתא בעלמא, עי' בס' תורת חיים (סי' קכ"ח סוף ס"ק ס"ט) שהציא צוה מחלוקת אי הוצ"ה"ת או רק דרבנן, עיי"ש. א"כ י"ל דצמקוס כיבוד אב ואם דהוי מה"ת לא אסרו חז"ל להשתמש עם כהן. והנה כהן קטן ל"ק דעי' במג"א (סי' רפ"ז סק"ו) דכהן קטן אין מלוה לקדשו, ברם עיי"ש בחי' רע"א שכ' דמהנינוך (סי' רס"ט) משמע דמלוה לקדשו ועיי"ש ג"כ צמנ"ח שדייק בן מהנינוך. ועי' בדעת תורה או"ח (סי' ר"א).

(ב) והא דמותר לאשת כהן להשתמש עם צעלה כהן. ז"ל נמי דמסתמא צעל מחיל לאשתו ויש לו הנאה צמה שמקיל מעליה עול הציט. ועוד נראה כיון דקיי"ל אשתו כגופו. עי' ברכות (כ"ד, א) וכתובות (ס"ו, א) ועי' מנחות (ז"ג, ז) ועי' בכורות (לה, ז). ועי' במג"א (סי' קס"ו, ג) צסם הצד"ה. דמש"ה נהגו הנשים לומר צרית ותורה ואע"ג דלא שייך אלה דה"ל שניהם כגוף אחד מש"ה מותרת להשתמש עם צעלה שהוא כהן לאשתו כגופו ושניהם כגוף אחד.

ברם עי' בס' בית האור (ח"א כלל ר"ז) שחקר אי אמרינן ג"כ להיפוך דצעלה כגופה כמו דאמרינן אשתו כגופו ועיי"ש מה שהאריך להצין ראיות מכאן ומכאן. ואם נאמר דלא אמרינן להיפוך דצעלה כגופה א"כ אי אפשר לומר טעם דמותר לאשה להשתמש צעלה כהן דשניהם הוי כגוף אחד דהא הצעל לא הוי כגופה. ברם י"ל כיון דעכ"פ יש יחס מיוחדת בין הצעל להאשה דהא אשתו הוי כגופו ואשתו הוי חלק מגופו, וכמו דמותר להיד של הכהן להשתמש כגופו, ה"נ מותרת האשה להשתמש צעלה כיון דאשתו הוי חלק מגופו, ודו"ק.

דהיינו כל הצרואים. ועי' צפי' רס"ג דניאל (ג, כה) שפי' לזכר אלהין דבר לשון צרירות ונקיות מלאך עיי"ש. ולפי"ז י"ל דהמלאך סטר לנצודנצר על שכיוון לומר בר מלשון בן, אבל אם מפרשים דבר הוא לשון צרירות וקאי על המלאך לית לן בה. ועי' צרמז"ס פ"צ מהיסקה"ת (ה"ז) וצמפרש ד"ה בני אלהים].

(ב) צח"צ (צסי' של"ז) כתבתי דאם קראו אותו לתורה והקריאה מה שרואין לקרות אינו נוח להעולה אין לו לסרב לעלות לתורה עיי"ש. ומלאמי ג"כ צשו"ת תורה לשמה (צסי' חכ"ח) שכ' דאסור לסרב לעלות בשביל הקריאה שלא ערב לו הענין שהוא קורא בו, עיי"ש.

(ג) צח"א (סי' פ"א) העליתי דאם מונחים כמה ס"ת בארון הקודש מהודר ושאינו מהודר אסור להעביר הס"ת שאינו מהודר כדי ליקח הס"ת המהודר, עיי"ש. ומלאמי ג"כ צשו"ת מהרש"ס ח"א שכתב בן, אכן אם הסדר הוא שקורין עכשיו צס"ת שנדב פלוני והס"ת מונח מאחורי ס"ת אחרים צכה"ג מסתבר דאין איסור להעביר הס"ת שמונח לפניו, דכולם יודעים דקורין בהך ס"ת לזמן קצוה וע"כ מחפש אחריו. והעירני לזה חכם אחד שליט"א.

[ועודא שמעתי מזקני הרה"ח ר' חיים נטע כן ז"ל שראה צנעלזא, אלל כ"ק מרן אדמו"ר מהר"א ז"ל דצטעות לצב תפילין דר"ת במקום תפילין דרש"י ולפני הודו הכיר שמלוצב בתפילין דר"ת ולא הפשיטן חיכף (כדרך העולם דפושטין חיכף כשמכיר טעותו דאין זה כבוד לתפילין דר"ת להעבירן) אלא ישב בהן ולמד רצוה שעה ואח"כ הפשיטן ולצב תפילין דרש"י. ומעשה רב הוא].

(ד) צח"צ (סי' ס"ו) הצאתי מחלוקת אי ינא בקרא צקרה"ת הפסוקים למפרע עיי"ש. וכעת נדפס שו"ת מגן שאלו ועיי"ש (צסי' ט') שהביא מהלבוש והטו"א דאין מעכב אם קרא למפרע. וכעת נדפס ג"כ ספר תורת מרדכי ועיי"ש (צסי' מ"ד) שכתב דיונא צקרה"ת אם קרא למפרע, באופן שאין העין משתנה על ידי קריאתו למפרע, עיי"ש.

(ה) צענין כשעושין קשר צמטפת על הס"ת באיזה

חלק של הס"ת יהא מונח הקשר. הנה הורה כ"ק מרן אדמו"ר מהר"א ז"ל מצעלזא דיקפידו שהקשר יהא מונח על החלק של צראשית דהיינו צלד ימין של מגביה הס"ת.

סימן ע'

הנה כתבתי (צח"צ סי' ע"צ) דאסור ליקח הניילון מעל המפה שעל הצימה כדי לשימו על הסכך להגן מהגשמים.

הנה אין מזה סתירה למה שכתב צכף החיים (צסי' קנ"ד ס"ק ס"ט) על הא דנהגו צעיה"ק ירושלים שמהפכות שחולין לפני היכלי הקודש צציהכנ"ס לוקחין גדולי העיר ורצנים צחג הסוכות ופורסין אותם צכותלי סכותיהן וכן פורסין פרוכת ע"ג כסא של אליהו הנביא והסנדק יושב עליו והציא שם דהצ"צ העלה דאין צוה שום חשש פקפוק דכל המקדיש אדעתא דחבר עיר הוא מקדיש ולצ צ"ד מתנה עליהם והתנה על ידו ראש"ל ישא צרכה ז"ל ועי' צשד"ח צאסיפת דינים מערכת ציהכנ"ס (אות ט"ל) וכן הביא צס' ארץ החיים או"ח (סי' קנ"א).

ומ"מ נראה דרק לתלות הפרכת על הסוכה דנהגו כן על כן לצ צ"ד מתנה אבל לפרוש הניילון על הסוכה כיון דלא נהגו לפרוש ודאי לא שייך על זה לצ צ"ד מתנה ואסור לפרוש הניילון שמונח על המפה על הסכך. ועוד דלתלות הפרוכת על דפנות הסוכה הוי תשמיש של כבוד ולפרוש על הסכך שלא יכנס גשמים לסוכה הוי דרך ציון.

סימן ע"א

שא"ל: מי שעלה שלישי לקרה"ת בימי החול וצריך לברך הגומל, האם יכול לברך הגומל קודם חצי קדיש או דהוי הפסק.

תשובה: (א) נראה דאין חשש הפסק דהא עי' צמג"א (סי' רצ"צ סק"צ) צשם הליקוטי פרדס דצצנת צמנחה אין אומרים קדיש אחר קרה"ת דאין צמה להפסיק צין קדיש זה לקדיש שקודם שמו"ע והקדיש שלפני שמו"ע קאי אקריאה עיי"ש. ואע"ג